

Universitätsbibliothek Wuppertal

Lukianu Hapanta

Lucianus <Samosatensis>

Basileae, [1619]

Pro eo quod inter salutandum verbo lapsus fuerat

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1448)

ad vini, ad cutē. N Inurat supercilia.] Alludit ad veterum morem, qui fugitivorum frontibus stigmata inurebant. O Funiculum & hamum.] Instrumenta piscatoria. oqueiā funiculus piscatorius ex seris equinis contextus: Theocritus in Piscatoribus vsus est. P Ex Pelasgico.] Pelasgicum locus fuit Athenis iuxta arcem, ut iam diximus. Q Lupum.] Lupus marinus. Meminit Aristot. & Plin. R Felis.] Galeus. Gaza mustellam interpretatur. Est piscis rapax. S Aphyis leuius.] Aphyæ pisciculi quos parit limus, vermiculorum instar scaurienses, meminit Aelianus. Plinius verò aquas à Latinis appellari dicit, quòd ex aqua & pluvia procreantur. T Plecta.] Piscis iatus. Meminit Aristot. & Suidas. V Echinis.] Echinus, Latine Erinaceus, spinis aculeatis.

PRO EO QUOD INTER SALV-
tandum verbo lapsus fuerat,

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΠΡΟΣΑΓΟ-
εὐσεβῆς τῆς αἰσθητικῆς.

Iacobo Micyllo interprete.

ARGUMENTVM.

RRespondet hac apologia pro errato quod inter salu-
lutandum ipsi exciderat, cum mane & in prima salu-
tatione quando *χαίρετε*, hoc est, ave seu salve dicendum fuerat, ipse *ὕγιαυε*, hoc est, vale dixisset. Orationis status est iudicialis assumptivus. Fatetur enim & ipse peccasse se, quia ordinem inuenterit, & quod postremum dici conueniebat, à principio vsurparit: sed tamen culpam hanc mitigat atque eleuat, primum vsu ac potestate ipsorum verborum, ostendens τὸ *χαίρετε* non in principijs tantum à veteribus, sed etiā sine atque discelsu vsurparū fuisse, *ὕγιαυε* autem viroq; loco frequenter à multis, à quibusdam etiam in principio semper positū fuisse: deinde & efficaciorē atque auspiciatorem vim ac significationem habere: idq; probat multis & poetarum & aliorum testimonijs, adductis item historiarum exemplis, vbi vel eodem errore *ὕγιαυε* pro

pro *χαίρειν* positum fuisset, vel aliàs vsurpatum, commodum aliquid utentibus attulisset. Post hæc ordinis inuersioni opponit euentum erroris, quòd tale verbum pro alio dixerit, cuius vis seu potestas, *hoc est*, valere seu sanum esse, cuius temporì non matutino tantùm conueniat, & quòd hæc saluatio ceteris potior atque efficacior sit. Deinceps & principes hoc idem primum atque præcipuum suis mandant, vt salutis seu valetudinis curam gerant: & priuati quoque in resalutando saluos esse iubeant. Hinc & causam erroris siue euentus huius in deum aliquè transfert. Animi autem consternationem, quæ causam errori dederit, à consueto & obiecto seu casu defendit. Deinceps & voluntatem principis pro se interpretatur, ficta conformatione, Ad finem ficta alia ac noua obiectione, orationem in votum seu precationem desinit. Exordium à loco communi sumitur. Verbum *χαίρειν* vbiq; saluere exposuimus, propter commodum versionis: quanquam non ignorem à Martiale atque alijs frequentius per Aures reddi, quando salutantis est. Nam alioqui & gaudere significat, interdum & valere, vt infrà, cùm discendentium mutuo est: vt & τὸ ὑγαίνειν, quod nos vbiq; valere vertimus, & saluum siue sanum esse intirim significat, ad quas significationes infrà in Græcis testimonijs quæ citantur, crebræ allusiones fiunt, præsertim cùm à principio ponitur.

Ἀλλὰ πὸν μὴ,
ἄνθρωπον ὄν
τα δαίμονος
τινος ἐπὶ φαν

ἀσφυσῆν πολὺ δὲ χαλεπώτερον,
ἀκρολογία ἐν ἑνὶ παραδόξῳ
ἢ δαίμονος πλάσματος.

ter rationem, & seu numine

Difficile^a sanè est, homo cùm sis, alicuius Deï impulsione ac vim euitare. Muldò autem difficilius, defensionè inuenire errati eius, quo quis præ-

quodam impellente lapsus est.

n n

quod

Ἐπιλογίας μὲν ἦν ἴδιον ἰδίῳ, οἰ-
μαί, πῆρ γλώττης, εἰς οὕτως
ἔφηνον ἀπὸ τῶν ὀλιγοῦσιν, ἀρ-
χόφωτος μὲν οὐκ ἔγραφε, πα-
ρὰ ἀπόρῳ ἐν τῷ ξυνομιῶν
τῷ πεδύματι. πρῶτον δὲ
σομὰ πρὸ φάνη τὰ λυγία, οὐ
μὲν πρότερον ἐρῶ αὐτὰ, ἢ
μὴ περὶ χάραξ αὐτῶ, καὶ τοῦ
εἴ πρῶτα, καὶ τῶ ὑγιανῶν
περὶ τὰ ἀνότα. τὸ μὲν δὲ
χάραξ ἀρχαία μὲν ἢ περὶ
γύρωσις οὐ μὲν ἰωθλοῦ μὲν
νομ, οὐδ' ἴπὸ τῶν πρῶτων ἐν-
ταξίῳ, ἀπὸ καὶ πρῶτον μὲν?
ἀντίς ἀμύλις, ἐπιγῶν αὐτῶ,
ὡς τὸ, Χάραξ, ὅ δὲ αὐτῶ τῆς δὲ
γῆς Τριυθίας. καὶ μετὰ τὸ
ἀπῶν ἐς λόγους ἦδη πα-
ροινίους πρῶτοι, ὡς τὸ,
Χάραξ Ἀχιμεῦ, αὐτῶ μὲν δὲ
σῆς οὐκ ἐπιδῶν. Ὀδυσσεὺς
ὅποτε τῶν ἐπιδῶν πρῶτον
βῆαν αὐτῶ ἐρῶ τῶν.

καὶ

qui antea se mutuo nunquam viderant, alius in alium incide-
ret, salutatione hac uti solebant, quale illud est: Salve, ὁ σο-
λι rex istius Tirynehij. Deinde ὁ ἀεὶ, cum iam ad mutuas
confabulationes veterum esset, ut apud Homerū: Salve Pelide,
nil cœna equalis eges nunc. quo tum Ulysses usus est, quando
in legatione missus, oratorio modo mandata illi exponebat.

nnn

Præterea

Nam quantum quidem ad
ipsam linguā attinet, defen-
sione aliqua opus puto non
erat, præsertim quādo in tam
bonam & auspiciatam pre-
cationem errando prolapsa
fuerit. Incipienti itaq; mihi
ab initio statim videbar in
difficilem quæstionem incur-
surus esse: at verò ubi iā pro-
gressus aliquantulū fuisset,
offerebant se multa quæ con-
modè dici posse videbantur.

Quæ tamen non antea dicā
quàm de ipso verbo Saluere,
de verbo Bene agere, & de
verbo Valere, quæ consen-
taneum atq; æquum erit, ex-
posuero. Verbum igitur χαί-
ραμ (quod saluere nos dici-
mus) antiqua vox est, & in
salutationibus iam olim v.
surpata, verum tamen nō ma-
nè tantum, neq; in primo so-
lū congressu, sed etiā cum

καὶ τὸτον ἐπὶ ὠ σωμαποθα-
 νῆν ἢ ἀγγελίαν, καὶ τὸ χαίρειν
 σιωπῆν ἔχουσα. ἐν ἐπιστολῆς ἡ
 ἀρχῆ, Κλέων ὁ Ἀθλωάων δη-
 μαγωγός, ἀπὸ Σφακτηρίας
 πρῶτον χαίρειν πρόσθηκεν, ὀ-
 ἀγγελλόμενος ὅτι τὸν νικῶν τὸν
 ἐκείθεν, ἢ τὸν τῶν Σπαρτιατῶν
 ἄλωσιν. ἢ ὅπως γε, μὴ ἐκεί-
 νον ὁ Νικίας ἀπὸ Σικελίας ἐ-
 πιστάτωρ, ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῆς
 ποιστοῦν Λίμανιν, ἀπ' αὐτῆς
 ἀρχαίῳ τῶν πραγμάτων,
 ἀπὸ ὁ θαυμασὸς Πλάτων, ἀ-
 νὴρ ἀξιόπιστος, νομοθέτης τῆς
 ζωίτωνος, τὸ ἢ χαίρειν κελεύει,
 καὶ πάντων ἀπδοκιμάζω, ὡς
 μοχθηρὸν ὄν, καὶ οὐδὲν σπου-
 δαῖον ἐμφανέον. τὸ δ' ἐν
 πρῶτῳ αὐτῆς αὐτῆς ἡσυχία, ὡς
 κενὸν σώματος τε ἢ ψυχῆς
 ἐν διακρίσειν σύμβολον, καὶ
 ἐπιστάτωρ γε τῷ Διονυσίῳ, αὐ-
 τιᾶται αὐτῆς, ὅτι ποιῶν ἐς τὸν
 Απόλλω, χαίρειν τῆς περὶ
 πιν, ὡς ἀνάξιον τοῦ Πυθίου,
 γένειν ἄξιον, pro eo introducitur, tāquam commune tam cor-
 poris quàm animi bene recteque affecti symbolū siue indicium:
 ac missis ac Dionysium literis, reprehendit ipsum, quòd cum
 ad Apollinem versus quosdam cōposuisset, deum ipsum sal-
 uere iussisset, quippe quòd hoc ipso Pythio indignum foret,

eoque dicto statim concidisse
 mortuus, peracto iam nun-
 cio, vna cum ipso illo verbo
 expirans. In epistolæ autem
 initio Cleon ille Athemien-
 sium tribunus, cum ex Spha-
 cteria scriberet, primus om-
 nium hoc verbum proposuit
 gratulari videlicet illis to-
 lens ob victoriâ eo loco par-
 tam, et quòd Spartanos cas-
 pios in potestate redegresset.
 Ac prorsus certè post illum
 Nicias dux cum ex Sicilia
 scriberet, antiquâ epistolariū
 formam retinuit, statim ab
 ipsis rebus exordiendo. Quin
 et admirabilis ille Plato, vir
 fide dignus, ac legislator hu-
 iusmodi rerū, verbum hoc
 saluere, planè valere iubet,
 atque omnino improbat velu-
 ti malum ac prauū, et quòd
 nihil serium aut dignū præ-
 se ferat: contra autem τὸ
 ἐν πρῶτῳ, hoc est, bene a-
 gendi verbum, pro eo introducitur, tāquam commune tam cor-
 poris quàm animi bene recteque affecti symbolū siue indicium:
 ac missis ac Dionysium literis, reprehendit ipsum, quòd cum
 ad Apollinem versus quosdam cōposuisset, deum ipsum sal-
 uere iussisset, quippe quòd hoc ipso Pythio indignum foret,

οὐτε τὸ χάριον πάντας ἢ τὸ
 ὑγιαίνειν. εἰσὶ δὲ, οἳ ἢ πῶ τι
 τραχὺ, τὸν μέγιστον ὄρον
 αὐτῶν, ἢ τὸν ἐντελεῖν, αὐτῶς ἀ-
 ριθμὸν ἀπτελεῖν οἷδ' καὶ ὑ-
 γείας ἀρχὴν ἐκάλεισαν, ὡρ καὶ
 Φηλόλαος ἔστι. καὶ τί σοι τοὺς
 παλαιὸς λέγω, ὅπως ἢ Ἐπίκου-
 ρος, ἀνὴρ πολὺν χάριον ὡς
 χάριον, ἢ πῶ ἡδονὴν πᾶσι
 πολυτὸν ἀρουῖν, ἐν ταῖς
 σπουδαιοτέροις ἐπιστολαῖς (εἰσὶ
 δὲ αὐταὶ ὀλιγαί) καὶ ἐν ταῖς
 πᾶσι τοὺς ἐπιτάτους μάστιγι,
 ὑγιαίνειν αὐτῶς ἐν τῇ ἀρχῇ πᾶ-
 σέ τι; πολὺ δὲ ἄρ' ἢ ἐν τραγῶ-
 δίᾳ, ἢ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῶδίᾳ
 αὐτοῖς; τὸ ὑγιαίνειν πρῶτον ἀ-
 θύς λέγεται. τὸ δὲ γὰρ Ὀδύ-
 τε ἢ μέγα χάρις, σοφῶς πᾶσι
 ταγμένον ἢ χάριον τὸ ὑγια-
 νειν ἔχει. ὁ δὲ Ἀλεξίς, ὁ δὲ
 σποδὺν ὑγιαίνει, ὡς χέουτος ἐλά-
 θας. ὁ δὲ Ἀχαιὸς, Ἡκω πεπρα-
 γῶς δὲ ἀνὰ, οὐ δὲ ὑγιαίνει μοι.

καὶ ὁ

lud: Vale & mulum mihi salve: doctè prudenterq̄
 valendi verbum, auere, siue saluere, illi prapositum habet.

Alexis autem:
 admodum aduenis?

O here, vale (inquit) vt tardè

Et Achaus:

Venio peracta re graui, at tu mihi vale.

καὶ οἱ Φιλώμων· Αἰτῶ δ' ὕ-
 γείαν πρῶτον, εἴτ' ὠπραξίαν,
 τρίτον δὲ χάρεσιν, εἴτ' ὀφείλεσιν
 μηδένι. ὁ μὲν γὰρ τὸ σκοπιώτερον
 γράψας, οὗ καὶ Πλάτων μέμνηται,
 τὴν ἢ οὐτόσφησιμῶν· Ἐπι-
 κάμεν μὲν ἄριστον, τὸ δὲ δεύτερον,
 κατὰ μὲν γένεσιν, τρίτον δὲ πλεονε-
 τῆν. τὴν χάρεσιν δὲ τὸ παρὰ
 παρ' οὐκ ἐμύθησεν, ἵνα σοι τὸ
 γνωσιμώτατον ἴκῃ, ἢ πᾶσι
 ἐστὶν νόμος λέγω, Ἐγείαν πρῶ-
 βίαν μακρότερην, μετὰ δὲ σὺ νέοι
 μὴ τὸ λοιπὸν βιοτῆς. ὥστε
 εἰ περιστέλλῃ ἐστὶν ὑγείαν καὶ τὸ
 ἔργον αὐτῆς τὸ ὑγιανόν, πρῶ-
 ταιότερον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν,
 μινεῖα δὲ καὶ ἄλλα ἐπιτε-
 τῶν καὶ συγγραφῶν, καὶ φι-
 λосоφῶν καταδέξασθαι σοι ἕ-
 λων πρῶτων τῶν ὑγιανόντων
 νῆσ' τοῦτο μὲν παρατίθεσθαι
 μοι, ὅς με εἰς ἀπεροκαλίαν
 τινὰ παρακινῶσθαι ἕκαστη μοῖ
 τὸ σύγγραμμα, ἢ κινῶσθαι
 μὲν ἄλλω ἢ τῶν ἐκείνων τῶν
 ex historicis & philosophis commemorare tibi possim, ubi
 idem hoc verbum valere, antepositum reliquis atque pra-
 latum reperitur. Quae tamen omnia in praesentia omittam,
 ne mihi scriptum hoc in loquacitatem quandam ineptam ac
 puerilem adeo prolatur, videarq̄ue ipse i clauo alio a-

& Philemon quoque :

Primum (inquit) valere
 cupio, deim' agere bene :

Saluere tertio, plurimum de-

bere nil. Nam qui h con-

uiuiale illud carne compo-

suit, cuius & Plato memin-

anon & ille ait : Equidem

hoc iudico primum, Val-

lere, deinde pulchrum vide-

ri, Post esse dicem? Verbi

autem saluere, siue auere, o-

mnino ne meminuit quidem.

Et ut notissimum quoq̄ il-

lud, & quod omnibus in o-

re est, tibi dicam, Super-

rum antiquissima diua salus,

Tecum mihi liceat Viuere

quod superest.

Quare si antiquissima salus

seu valetudo est merito etiam

ipsius opus, hoc est, valere,

saluumq̄ ac sanum esse, reli-

quis omnibus anteponendum

est. Infinita autem & alia

exempla tum ex poetis, tum

ἄλλοι. ὅτιζα δὲ τοι ἐρχοίαις
 ἰσοείας, ὅποσα μίμνημαι οἰ-
 κῆα τῶ παρόντι, πεσσορῶ-
 ψαι, καλῶς ἔχην ὑπέλαβον.
 ἔτι Ἀλέξανδρῳ τῶ ἐν Ἰσοῶ
 μάχῃ ἀγωνισθῶ ἐμικην,
 ὡς Εὐμηνίς ὁ Σαρδανός ἐν
 τῇ πρὸς Ἀντίπατρον ἐπιστολῇ
 λέγει, ἔωσθ ἐσθλῶν ἐς τὴν
 σκλήρῃ αὐτοῦ ὁ Ἡφαστίων,
 ἔτ' ἐπιλαθόμεν, ἔτ' ἐκ
 παραθείς, ὡσπερ ἐγὼ, ἔτι
 καὶ θεῶ τινος ὕτο καταναγ-
 κάσαι, τὸ αὐτὸν μοι ἔφη,
 Ἰγίαν βασιλεῦ, καὶ ρὸς ἡδὴ
 παρατάξει. παραθῆτων
 δὲ τῶν παρόντων πρὸς τὸ πα-
 ράδοξον τῆς πεσσορῶ-
 σιας, καὶ τῶ Ἡφαστίων ὅτι
 γὰρ δὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκθανόν.
 τῷ, Ἀλέξανδρῳ δὲ λέγομαι,
 ἔπι, τὴν κληθῆσα. τὸ ἔθ' ὅσως
 ἐπανέξην ἀπ' τῆς μέχης ἡδὴ
 μοι ὑπισχνῆται. Ἀντιόχῳ
 δὲ ὁ Σωτὴρ, ὅτι τοῖς Γαλλο-
 τοῖς σὺ ἀπὸ ἐμικην, ἔδοξ

liam trudere velle. Pauca ve-
 rò veteris historię, quan-
 tum adhuc memoria tenco,
 quantumq; ad hanc præsenz
 tem causam pertinere pros-
 priè videtur, non incommo-
 dùm huc ascribi posse existi-
 maui. Nam cùm Alexander
 Magnus pugnam illam ad
 Issum initurus esset, quemad-
 modum Eumenes Sardia-
 nus in epistola ad Antipa-
 trum refert, manè in taber-
 naculum eius ingressus He-
 phästio, siue tum ita obliuis
 sui fuerat, siue consternatus,
 quemadmodum Ὁ ego, si-
 ue etiam numine aliquo im-
 pellente, idem tum quode-
 go, dixit, Ἰγίαν βασιλεῦ,
 hoc est, Vale rex: iēpus iam
 est in aciem educi exercitum.
 Conturbatis autem cæteris,
 qui tum aderant, ob inopis
 natam ac nouam salutandi
 formam, ac ipso Hephæ-
 stione propemodū præ mes-

tu emoriente, Alexander respondens: Recipio, inquit, omen.
 nam nos saluos atque integros è pugna reuersuros esse, hoc
 verbum mihi nunc pollicetur. Antiochus autem cognomens
 so Soter, quando cum Gallis conferturus prælium esset, per

ἔργον ἄναρ ἐπιστάλα οἱ τὸν Α-
 λέξανδρον, ἡρώδην συνήμα-
 ρα πὲρ τῆς μάχης παραδού-
 σαι τῆς στρατιᾶς τὸ ὑγιαίνειν, καὶ
 ὑποδύτου συνδήματι πλὴν θου-
 ραστῶν ἐκένειν νικῶν ἐνίκη-
 σεν. καὶ Πτολεμαῖος ὁ Ἰσχυ-
 ρος, διελθὼν ἐπιστάλαρ, σαφῶς
 ἀνέσπειρε πλὴν τάξιμ, ἐν ἀρχῇ
 κῆρ τῆς ἐπιστολῆς ὑγιαίνειν αὐ-
 τὸν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τίσει δὲ
 ἀντι τοῦ ἐρῶν ὁδὸν ἐπογράφει
 τὸ χάριμα, ὡς Διονυσόδο-
 ρος, ὁ τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ
 σωμαγαγῶν φησιν. ἄξιον δὲ
 καὶ Πύρρον τοῦ Ἡπαρότου μνη-
 σθῆναι, ἀνδρὸς μὲν Ἀλέξαν-
 δρον, τὰ δὲ αὐτῆρα ἐν στρα-
 τίας ἐνεκαμψῆς, καὶ μνείας
 προπὰς τῆς τύχης ἐν ἐπιτολῇ.
 οὗτος τοῦ βίου ἀεὶ θεοῖς ἀχό-
 ρητος, καὶ θύων, καὶ ἀνατι-
 θεῖς ὑδραποτῆς ἢ νικῶν, ἢ βα-
 σιλείας ἀξίωμα μείζον, ἢ δὲ
 κλεαρ, ἢ πλούτου ὑπερβο-
 λῶν ἕτης παρ' αὐτῶν, ἀν-
 ἔρ τοῦτο ἠύχεται, ὑγιαίνειν, ὡς
 ἔσ'

quietem vidit adflare sibi A-
 lexandrum, & iubere ut tes-
 seram hanc ante pugnam mi-
 litibus daret, ὑγιαίνειν via
 delictet, ac sub hac tessera
 seu nota militari praelaram
 illam victoriam mox conse-
 secutus est Pratered & Pto-
 lemaeus Lagi missus ad Ses-
 leucum literis planè ordmē
 inuertit, principio quidem
 epistola valere illum iubens,
 pro eo auem ubi alij vale
 scribunt, in fine τὸ χάριμα,
 hoc est: auere subscribens:
 quemadmodum Dionysodo-
 rus tradit, is qui epistolas
 illius collegit. Non iniquum
 autem fuerit & Pyrrhi E-
 pirota illius mentionem fa-
 cere, qui post Magnum Ale-
 xandrum secundas in remis-
 litari tenuit, variaſq; fortu-
 nae mutationes ac vices per-
 tulit. Hic igitur cum Deos
 precando, sacrificando, do-
 nariaſq; consecrando quoi-
 die veneraretur: nunquam ta-
 mē vel victoriam ab illis, vel
 regni alicuius ampliorē maiestātē, vel gloriam, vel diuitias
 eum abundantiam postulauit, sed vnū hoc ὑγιαίνειν, hoc est
 valere.

ἴσ' ἄν τούτ' ἔχῃ ῥαδίως ἀν-
 τῶ τῶν ἀπῶν πρὸς γνησομί-
 ερον. καὶ ἀείσα, οἶμοι, ἰφρό-
 να, λογιζόμεθ' ὅτι ἔδρ' ὀ-
 φιλ' τῶν ἀπάντων ἀγα-
 θῶν, ἴσ' ἄν τὸ ὑγιαίνειν μὴ
 εὐρ' ἀπῶ, ἀλλὰ νυῦ ἐκείνου
 λαορὸς ἴδῃ' ὑφ' ἡμῶν ἀπὸ
 δεικῆαι, τάχα ἄν εἴποι τις,
 σὺ δὲ τούτορ ἐναμάξας, εἰ καὶ
 μηδὲρ ἄπο ἔφηθα, ὅμ' ἔ-
 τῶ δεικῶ λόγῳ οὐκ ἄρ' ἔ-
 ξω εἴης τῷ ἡμαρτυκῆσαι, ὡ-
 σπερ ἄν εἰ τις περὶ τῆς ἐν-
 μι τὸ ἐράν', ἢ περὶ τῆς ἐ-
 φαλῆς τὰς ἐνημίδας ἐπιδή-
 σατο. ἀν', ὡ βέλτισ, φαίλω
 ἄρ' ἐξ ὅ πῆς αὐτόν, ἐκός-
 τως ἄν ταῦτ' ἐλίσθῃ, εἰ τις ὀ-
 λως λαορὸς τῷ ὑγείας μὴ δέ-
 γμ' ἔσθ'. νυῦ δὲ καὶ ἔωδον, καὶ
 μεσσοὺς ἡμέρας, καὶ νύκτωρ,
 ἀεί τὸ ὑγιαίνειν ἀναγκῶν,
 καὶ μάλιστ' ὅτι ἀρχοσι, καὶ
 ὡμὰ

valere ac sanum esse, preca-
 ri solebat: ut qui putaret,
 quandiu hoc vno frueretur,
 & cetera facillimè euentus
 ra sibi esse. Ac rectissime,
 opinor, sentiebat, illud ni-
 mirum secum reputans, quòd
 eatorum bonorum om-
 nium nullus fructus foret,
 quamdiu vnum τὸ ὑγιαίνειν,
 hoc est, sanitas ista corporis
 atque animi sola abesset. Sed
 iam satis de eo, quo quicque
 horum verborum tempore
 propriè dici solitum fuerit,
 à nobis expositum est. For-
 tassis autem dixerit quispiā,
 Tu verò immutato ordi-
 ne illo, etiam si nihil aliud
 dixisses, tamen iure optimo
 accusandus, ac reprehenden-
 dus fores, perinde ac si quis
 galeam tibiae, aut rursus
 ocreas capiti alligatas im-
 ponat. Verùm, ὀ optime,
 (responderem & ego illi)

meritò sanè hæc diceres, si quid in vniuersum tempore fo-
 ret, quòd sanitate siue salute opus non haberet. Nunc au-
 tem & mane, & meridiè, & noctu quoque salute ac sania-
 tate semper opus est, & maximè principibus vobis qui mul-
 tis occupati negotijs estis, coq̄ ad plura corpore integro ac
 san

πολλὰ πρᾶξινοιρ ὑμῖν, ὅ-
 σω καὶ πὲς ποτὰ λείθαι ἴ-
 σάμεαι. ἔτι δ, ὁ μὲν χαίρει
 αἰτῶν, μόνον ἀφύμω τῆ ἀρ-
 χῆ χεῖρα, καὶ ἔστιν ἀρχὴ τὸ
 πρᾶγμα· ὁ δὲ ὑγιάνειν παρ-
 ρακινδύμω, καὶ χεῖρα μόνον
 τι δρᾷ, καὶ ἀπομυμνήσκει τῶν
 πὲς τὸ ὑγιάνειν σωτηριού-
 των, καὶ ὁ σωδὲχίται μόνον,
 ἀπὸ καὶ παραχίται. τίδ' ἔ-
 χη ἡ ἐν τῷ ἐν τοτῶν βιβλίῳ,
 ὁ αἰ ἡ παρὰ βασίλειος παμ-
 βάνται, ἴστο πρῶτον ἡμῖν
 ὅτι παρὰ χίται, τῆς ὑγείας,
 τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἐπιμε-
 λήσεται, καὶ μάλα ἀκότος· ὅτι
 ἔτι δὲ ἔν ἐν ὄφει, ἡ
 μῶν πὲς τᾶμα μὴ ὅτι ὄφει-
 παμύμων· ἀπὸ καὶ ὑμῶν αὐ-
 τοῖ, ἔτι λαγὸ τῆς Ρωμαίων
 φωνῆς ἐπαίω, ὅτι πρῶτον
 ροθοντας ἀντιδύξιοι μῶν, ὅτι
 τῆς ὑγείας ὀνόματι ποτὰ
 αἰς ἀμείβεται, καὶ ταῦτα
 πάντα ἔπουν, ὅτι ὡς ἐν προ-
 ροίας ἀφελὸν μὲν τὸ χαίρειν
 ἐπιτη.

cupitis, salutis nomine plerunq; respondere illis soletis. Atque
 hæc omnia dixi, non quod de industria omisso verbo χαίρειν
 pro

sano necesse habetis. [¶] *Præ-*
terea autem ille qui χαίρειν
 hoc est, aue, seu gaude dicit,
 auspicato tantum principio
 vitur, ipsaq; res non aliud
 quam precatio, siue optatio
 quædam est. at qui valere in-
 bet, ille [¶] *utile* quiddam
 facit, [¶] *omnium* eorum ad
 monet simul, quæ ad sanis-
 tatem, siue salutem aliquid
 conferunt: neque solum com-
 precatur, verum etiam des-
 nuciatur, atq; imperat. ^o *Quid*
 autem? *annon* [¶] *in* libello
 mandatorum seu negotiorum,
 quod semper [¶] *à* rege quo-
 que accipitis, hoc primum
 esse solet, quod vobis præ-
 cipitur, quod sanitatis atque
 salutis vestræ curam habe-
 tis? *Ac merito sanè.* Neque
 enim vlla vestri vtilitas ad
 res cæteras obeundas foret:
 nisi integri ac salui essetis.
 Sed [¶] *ipsi* vos (si modò Ro-
 manum sermonem ego quo-
 que nonnihil intelligo) cum
 salutâtes vicissim verbis ac-

ἐπιτηδύσας δ' αὐτ' αὐτῷ ἐκ
 πᾶν τὸ ὑγιάνειν, ἀπ' ὡς τῷ
 τῷ Ἰάκωβον παθῶν ἢ γυλοῖ
 ἄρ' ἢ ξυρίων, καὶ τοὺς λυ-
 ροὺς τῶν πρῶτων ὁμοιωσῶν ἐ-
 βαλλάτωρ, χάειρ δ' ὁμολογῶ
 τοῖς θεοῖς, ὅτι μοι τὸ σφάλμα
 ἐς ἄλλο μακρῶ ἀσθενέστερον ἢ
 εὐεργάτη, καὶ ἐς τὸ ἄμενον
 παρὰ ἡλιθίων, καὶ τάχα τῆς Ἰ-
 γίας ἢ Ασκληπιῶ αὐτῷ ἐπί-
 νοίᾳ τῷ ἐπράχθη, δὲ ἰμοῦ
 τοῖς τὸ ὑγιάνειν ἡσυχυμῶν,
 ἐπεὶ ἐγὼ γὰρ ὡς ἄρ' αὐτὸ ἐπασ-
 θορ ἄνω θεῶ, μηδ' ἐπο πρότε-
 ρον ἐν τῷ μακρῶ βίῳ ταρ-
 χθῆς ὁμοίον, ἀ δὲ δὲ καὶ ἀν-
 θρωπίνῳ τινα ἕπὲρ τῷ γεγο-
 νότ' ἀπολογία ἐπέμ' ἔδδεν
 ξύρον, ἀ πάνν' ἰσπεδακῶς ἐπὶ
 τοῖς ἀείσοις πᾶσ' ὅς γε γινώσκουσα,
 ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιθυμίας ἀ τῶ-
 ναντίον διαταραχθῆς ἐπέ-
 τω. τάχα δ' ἄρ' ἢ τινα ἐκπύ-
 ξαι

pro eo ὑγιάνειν dicere flu-
 dio quodam affectarim, sed
 quia hoc ipsum inuito mihi
 accidit. Aut quomodo e-
 nim non ridiculus forem, si
 & aliena lingua loquerer,
 & tempora salutationum
 immutarem? Gratiam au-
 tem & dijs ago, quod mihi
 erratum hoc in aliud longè
 auspicius verbum conuer-
 sum fuit, atque ipse in me-
 lius, errando prolapsus sum.
 Et quid si hoc Salutis, aut
 etiam Aesculapij ipsius pro-
 uidentia quadam factum
 est, qui tibi per me salutem
 ac sanitatem promittere ita
 voluerit? Nā quo pacto ipse
 equidem, nisi à Deo ali-
 quo impulsus, quicquam e-
 iusmodi committerem, quā
 antea per omnem aetatem
 nullo simili pacto turbatus
 atque animo perculsus fue-
 rim? Quod si verò & hu-

manam quandam defensionem pro eo quod accidit, afferre
 conuenit: nihil nouum aut peregrinum hoc est, si cūm ada-
 modum in eo elaborauerim, ut ex optimo atq; potissimo tibi
 notus fierem, deinde ex nimia cupiditate ac festinantia in di-
 uersum animi consternatione quadam incido? Iam & à recta
 cogita-

ζει τ̄ καθ̄ ὁρθῶν λογισμῶν
 καὶ κρατιωτέρῳ πλῆθει, ἢ
 οἱ μὴ προσηκῶντες, οἱ δὲ ἐν
 τῷ τάξει τῆς περσαγορεύσεως
 μὴ μένοντες. οὐ δὲ εὖ οἶδ'
 ὅτι καθ̄ οἱ ἄλλοι εἰς ἀνοίαν
 ἢ ἀπειθυσίαν, ἢ παραδρο-
 σίῳ παραφύρωσι τὸ πρᾶ-
 μα, ἀλλ' οὖν αὐτὸ σύμβολον
 καὶ ἀφελείας ποιεῖσθαι, καὶ ψυ-
 χῆς μηδὲν ἀγορεύον καὶ ἔν-
 τεχνον ἐχούσης, ὡς τότε πω-
 νυ θαρσάλειον ἐν τοῖς τοῖ-
 τοῖς, ὃ πῶρ' ἔω θρασυτήτῃ
 καὶ ἀνασχεωτικῆς ἐστὶ. καὶ ἔ-
 μοιγε ἐν μηδὲν μὴ τοιοῦτον
 σφαιρωθῆναι, εἰ δὲ συμβαίη πῶς
 ἀφημίαν αὐτὸ πρῆπιθῆναι. ἐ-
 πί γοῦν τοῦ πρώτου Σίβασου
 καὶ τοῖον δὲ τι λέγεται γίνε-
 σθαι. ὃ μὴ ἔντεχνον διὰ τὴν
 δικασίαν ὁρθῶς, καὶ ἀκρίβως
 ἐκκλήματ' ἑστὶ μάλιστα ἀδι-
 κως συκοφαντῶν μὴ ἀνθρω-
 πον,

modum errare: quod si verò aliquando contingat, ut id in
 faustam & auspiciatam comprecationem aliquam semper
 euadat. Temporibus igitur primi Augusti etiā tale quiddam
 accidisse dicitur. ^u Nam cum ipse sorte quadam iudicio cui-
 dam presedisset, atque causa recte ac legitime iudicata, ho-
 minem

cogitatione atque animi cōh-
 ceptu facile etiam deturba-
 verit aliquem milium mula-
 titudo atque frequētia, quos
 rum alij quidem aduersos
 protrudunt & impellunt,
 alij autem ordinem salutans
 eorum impediunt, & distans
 bant. ^v Tu verò, fat scio,
^s quantumvis alij demen-
 tiam, aut inscitiam, aut e-
 tiam delirationem quan-
 dam, factum hoc interpreta-
 rantur, pro verecundia &
 simplicitatis quodam sym-
 bolo atque indicio ipse ac-
 cepisti, animique nihil so-
 rense aut vaftrum, nihil au-
 tis aut calliditatis habenti-
 bus signum esse existimasti:
 quando cerē nimia in his
 rebus audacitas, non mil-
 tum à temeritate atque im-
 pudencia distat. ^t At ipse
 quidem optārim, ut ne vn-
 quam contingat mihi in hunc

ἔργῳ, ὃ ἵ χάριν ὁμολογῶν, με-
 γάλῃ τῇ φωνῇ χάρις οἶδα σοί,
 ἔφη· ὃ αὐτοκράτωρ, ὅτι κα-
 κῶς καὶ ἀδίκως ἰδίᾳ αὐτοῦ. καὶ
 τῶν περὶ Σιδασὸν ἀγανα-
 κτισθέντων, καὶ ἀρσπασαοῦ
 τῆ ἀνθρωποκτονίας, πάν-
 σαοῦ χαλιπαύουσιν, ἵνα
 ἔφη· ὃ ἴδὲ πλὴν γλῶσσαν
 αὐτοῦ, ἀπὸ πλὴν γλῶσσω ἵξε-
 τάξιν ἀξιοῦ. καὶ ἔφη ἔγω,
 σὺ δ' ἄγε πλὴν γλῶσσω σέ-
 ψαι, πάντων δυνάμεις ἄ-
 ρι πλὴν γλῶσσαν, ἀφῆμι· καὶ
 αὐτὴν, ἕτοιμα δ' ἐνταῦθα ἵδῃ
 γλῶσσω· ἀπό τῶν ἀπὸ τι φο-
 βητῆσιν αὐτοῦ, μή τισιν δόξω ἵξε-
 πίτη δὲ ἡμαρτηκῶν, ὡς πλὴν
 ἀρλογίᾳ τῶν πλὴν συγγα-
 ψαίμι. καὶ ἄγε, ὃ φίλτατε Α-
 σκληπίε, ζῆτορ φανώσαι τὸν
 λόγον, ὡς μή ἀρλογίᾳ, ἀπὸ
 ἐπιθέξεως ἀφορμῶν
 ἐν δολῆρ.

minem quendam iniuste ca-
 lamitoseque delatum, à maxi-
 mo quodam crimine absol-
 uisset, ille gratiam agere vou-
 lens, alta voce proclamavit:
 Gratiam tibi, inquit, Im-
 perator, habeo, quod male
 atque iniuste iudicasti. Ibi
 cum ceteri, qui circa Augu-
 stum erant grauiter indig-
 narentur, hominemque dis-
 cerpere ac lacerare vellent:
 Desiste, inquit ille, ab indi-
 gnatione. Neque enim lin-
 guam ipsius, sed animum exa-
 minare atque inspicere a quibus
 est. Itaque ille: At tu siue a-
 nimum inspicere et contem-
 plari voles, beneuolum repe-
 ries: siue linguam, neque ipsa
 inauspicatum aut ominosum
 aliquid dixit. Caterum vi-
 deor hoc loci iam constitu-
 tus non immerito et aliud
 quiddam vereri debere, vi-
 delicet ne qui me putent ex composito errasse hoc pacto, quod
 hanc apologiæ scribendæ causam haberem, atque vinam qui-
 dem, ὃ ὀπτιμῆ Ἀρσκληπί, eiusmodi hæc appareat oratio, vs
 non apologiæ speciem, sed ostentationis ali-
 cuius captatam occasionem
 præ se ferat.

GILBER.

Græcis *ἡσυχία* dicuntur. Quidam pro *ἡσυχία*, dicunt *χαίρειν*, quod apud nos sonat gaudere. Vtrunque vno versu expressit Flaccus lib. i. Epist.

Celso gaudere, & bene rem gerere Albiniano.

Pythagoras quoque in Epistolis non alia usus est consuetudine, quam ut iuberet *ἡσυχία*. Inter Mazas porro diis sacra erat & *ἡσυχία*: quo nomine proprie significatur sanitas. Compertum id quoque nobis, cum qui tuendæ sanitatis artem profiteatur omnifariam, *ἡσυχίαν* à Græcis nuncupari. *χαίρειν* primus scripsit in Epistolis Cleon, cum iam Atheniensis imperij habenas gubernare cœpisset, quem Aristophanes in Pluto comico sale perstringit, dicens: Verbum esse vetus iam & obsoletum. Pro quo subiungit aliud, nempe *ἀσπάζομαι*

χαίρειν ἄνδρ' ὁ μὲν ἐστὶν ὡς ἀσπάζομαι

ἀρχαίον ἢ δὴ ἀσπάζομαι ὡς ἀσπάζομαι

ἀσπάζομαι: hoc est,

Gaudere vos iubeo, populares o viri:

More alloquendi iam obsoleto atque vereri,

Saluto vos.

a **DIFFICILE** sanè est.] Exordium à loco communi.

b Visus igitur.] *Propositio. c μακρὸν χαίρειν.*] Erasmus hunc locum ita vertit in *Chiliad*. Hoc dictum longum valere, declarat nobis non amplius curæ futurum. Metaphora est, inquit, sumpta ab ijs qui discedunt diutius absisturi, seu nunquam redituri. Est sepiculè apud nostrum Lucianum, vs in Ioue Tragedo, item in Gallo, dialogo de Humanorum statuum vanitate pulcherrimo, *μακρὸν χαίρειν φερόσας*: id est, longum valere iussisset. Cicero ad Atticum lib. 8: At ille *ποῦδ' ἂν χαίρειν τῷ κελῷ* dicens, contulit se Brundisium. Item Hippolitus apud Euripidem: *τίλω σὺ δὲ πῶς ποῦδ' ἔγω χαίρειν λέγω*. Veni tua multum valere renuncio. Cicero lib. 15. Epist. famil. pro *μακρὸν χαίρειν*, dixit nuncium remissere: Virtuti, inquit, nuncium remisisti, delinitus illecebris voluptatis. Virgilius:

Et longum formose, vale, inquit Iole.

d. τὸ ἡσυχία.] Socrates apud Platonem in *Euthydemo*

annotauimus in *Vitarum auctione*. g Philemon quoque.] Sententia est de ordine votorum, seu summi boni, à multis aushoribus celebrata. h Conuiuiale carmen] Locus Platonis est in *Gorgia*, & hic ordo votorum olim popularibus etiam canulenis celebrabatur. Idem Plato de *Legibus* 1. effert ad hunc modum. Primum locum obtinet bona valetudo. Secundum forma, tertium robur, quartum opes. haud caecae, sed acutum cernentes. Idem de *leg.* 2: Aiunt enim optimum ac potissimum esse bonam valetudinem, proximam formam, tertium diuitias. Huc etiam illud *Iuuenalis saty.* 10. spectat:

Orandum est vt sit mens sana in corpore sano.

Meminit eius rei *Theodoricus* (*tyrensis lib.* 11. *Therap.* uices) i Clauo alio alium clauum.] id est, malum alio malo. Idem *Lucianus* in *Philops.* ἡ ἄλω φασὶν ἐκκερῆς τὸ ἴλον: id est, Et clauo, quod aiunt, extundis clauum. Sed hunc apologiæ locum *Erasmus* nosfer sic vertit: Vereor ne si ad inuentatum crimen, etiam adulationis accusationem adiunxero, clauum quod aiunt, clauo pellere videar, maiore minorem. Hoc proverbio vsus est *Aristot.* lib. 5. *Polit.* cap. penult. & *Cic.* *Tusc.* 9. libro 4. κ χαίρειν.] χαίρειν ad secundam valetudinem in *epistolis* atque salutationibus locum inuenis communi loquendi vsu. tametsi Plato mansit δὲ πρῶτῳ. Est enim letitia affectio animi in corpore sano. Hinc *Horat.* lib. 1. *Epistol.* 8:

Cello gaudere, & bene rem gerere Albinouano.

l Pyrrhi Epirotæ.] De *Pyrrho* Epirotarum rege, vide lib. 18. *Iustini.* m Tu verò.] Obiectio mutati ordinis, cui respondet primò à vi & potestate verbi, quòd ea omni tempore conueniat. n Præterea.] A collatione salutationum. o Quid autem.] A proprio exemplo & vsu eorum, à quibus reprehenditur. p Nisi à deo.] Translatio erroris in Deum aliquem. q Quòd si verò.] Alia defensio qua & pro errore & animi perturbatione responder. r Tu verò.] A consuetudo. s Quantumuis alij.] A remotione causæ. t At ipse quidem.] Confirmatio qua voluntatem principis pro se interpretatur, à consequentibus. u Nam cum ipse.] Ab exemplis. x Cæterum.] Alia obiectio καὶ ἰσχυροῦς, cui respondendo orationem concludit καὶ δὲ χλω.